

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เป็นกฎที่กำหนดสัญชาติของสินค้าจากการผลิตโดยจะนำมาใช้เพื่อตัดสินว่าสินค้านั้นมีแหล่งกำเนิดของประเทศใด โดยได้เริ่มต้นจากการกำหนดให้คิดเครื่องหมายแหล่งกำเนิดสินค้าตามข้อ IX แห่งเกดต์ 1947 และต่อมาประเทศต่างๆ ซึ่งได้รวมกลุ่มทางการค้าไม่ว่าในระดับทวิภาคี พหุภาคี หรือภูมิภาค ได้สร้างกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้าขึ้นเพื่อใช้กับประเทศสมาชิก โดยไม่ถือว่าขัดกับความตกลงเกดต์ 1994 เนื่องจากตามมาตรา 24 แห่งเกดต์ 1994 อนุญาตให้ประเทศภาคีเกดต์ยกเว้นหลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ห้วงได้เมื่อมีการทำข้อตกลงหรือการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ รวมทั้งในการกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าไม่อยู่ภายใต้บังคับหลักการปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ห้วง ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา 2 ของส่วนแนบท้ายความตกลงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าขององค์การการค้าโลก 2 : ปฏิญญาร่วมกันว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า โดยใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นเกณฑ์ในการกำหนดว่าสินค้านั้นมีสัญชาติในประเทศภาคีสมาชิกหรือไม่ เพื่อมีคุณสมบัติได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าไม่ว่าจะเป็นสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรและสิทธิพิเศษทางการค้าอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับภาษีด้วย ตลอดจนใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออกอีกประการหนึ่งด้วย จึงทำให้ประเทศต่างๆ ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นประโยชน์ในทางการค้าของตนให้มากที่สุด และเป็นที่มาของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของภูมิภาค จะเห็นได้ว่ากฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าของแต่ละประเทศกำหนดกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้าและเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายทางการค้าแต่ในขณะเดียวกันก็ใช้เป็นเครื่องมือป้องกันการเบี่ยงเบนทางการค้าด้วย

จากที่กล่าวมาแล้ว กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไม่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า (Non-Preferential Rules of Origin) ที่องค์การการค้าโลกกำลังสร้างขึ้นให้เป็นรูปแบบเดียวกัน และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า (Preferential Rules of Origin) ที่ได้ศึกษามา ได้แก่ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงเขตเศรษฐกิจยุโรป

ปัจจุบันกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรมในเขตการค้าเสรีอาเซียนยังมีวิธีการแสดงที่มาของแหล่งกำเนิดสินค้าไม่เหมาะสม โดยในการศึกษาค้างนี้ได้ศึกษาหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอุตสาหกรรม โดยเฉพาะศึกษากรณีสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ แต่เนื่องจากทั้งอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบนำเข้าสูง ซึ่งทำให้อาจมีปัญหาในการได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยวิธีการคำนวณสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในประเทศภาคีสัญญา (Local Content) ที่ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนในปัจจุบัน

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้ใช้วัตถุดิบในประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้นก่อนที่จะมองหาวัตถุดิบจากนอกกลุ่มอาเซียน และสนับสนุนให้มีการค้าระหว่างประเทศสมาชิกกันมากขึ้น โดยมีการยอมรับให้ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดแบบสะสม (Cumulative Rules of Origin : CRO) อันเป็นการยอมให้ประเทศสมาชิกอาเซียนนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าจากประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าได้

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียนดังกล่าว นอกจากจะได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าแล้ว ยังได้กำหนดรายละเอียดวิธีการพิสูจน์ และการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้านำรวมถึงการตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งกำเนิดสินค้าตามระเบียบปฏิบัติในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้ CEPT-AFTA

โดยหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าในการศึกษาวิเคราะห์นี้ คือ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงเขตเศรษฐกิจยุโรป โดยเฉพาะศึกษาสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอัญมณีและเครื่องประดับ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าได้ดังนี้

1. หลักการพื้นฐานของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

1.1 หลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ได้แก่ หลักการเปิดเสรีทางการค้า หลักการอำนวยความสะดวกทางการค้า หลักความชัดเจน หลักความแน่นอน หลักการคาดการณ์ล่วงหน้าได้ หลักความเป็นกลาง หลักความโปร่งใส หลักการทบทวน หลักการจับข้อพิพาท ซึ่งหลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้านี้เป็นหลักการที่เป็นพื้นฐานของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าทั้งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไม่ให้สิทธิพิเศษทางการค้าและที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า ซึ่งหลักการทั่วไปมาจากความตกลงว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้าขององค์การการค้าโลก (WTO)

1.2 หลักการเฉพาะของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า ได้แก่ หลักการลดหรือยกเว้นภาษีศุลกากร หลักดินแดน หลักความเรียบง่ายและประสานกลมกลืน หลักการตรวจสอบและควบคุม หลักความร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. โครงสร้างของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า คือ

2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า

(1) เกณฑ์สินค้าที่ผลิตหรือได้มาจากวัตถุดิบในประเทศหนึ่งประเทศเดียวทั้งหมด (Wholly obtained Criteria : WO) คือ สินค้าที่ผลิตหรือได้มาจากธรรมชาติ โดยไม่มีการใช้วัตถุดิบนำเข้าไปในการผลิต ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในความตกลงเขตเศรษฐกิจยุโรป

(2) เกณฑ์การแปรสภาพอย่างเพียงพอหรือการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ (Substantial Transformation Criteria) คือ การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุดิบด้วยกระบวนการผลิตจริง หรือเป็นเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของสินค้าโดยใช้กับสินค้าที่ได้จากการผลิตหรือผ่านกระบวนการในประเทศมากกว่า 1 ประเทศ ลักษณะนี้จะมีการนำวัตถุดิบจากประเทศหนึ่งเข้ามาผลิตเป็นสินค้าในอีกประเทศหนึ่งและส่งออก การที่พิจารณาว่า ประเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าประเทศใดจะได้เป็นประเทศกำเนิดของสินค้านั้น จะต้องพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่มากเพียงพอที่จะได้แหล่งกำเนิดในประเทศที่กระทำการดังกล่าวหรือไม่ โดยเกณฑ์ที่นำมาใช้พิจารณามี 3 ประการ คือ

(2.1) เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงการจำแนกพิกัดศุลกากร (Change in Tariff Classification Criteria : CTC) คือ สินค้าจะได้รับการพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญหรือการแปรสภาพมากเพียงพอเมื่อสินค้านั้นถูกจำแนกพิกัดศุลกากรตามระบบฮาร์โมนีในหัวข้อในตอนที่ (Chapter) ประเภท (Heading) หรือประเภทย่อย (Subheading) ที่แตกต่างไปจากพิกัดศุลกากรของวัตถุดิบที่นำเข้ามาใช้ในการผลิตสินค้านั้น โดยมีเกณฑ์ที่ได้แหล่งกำเนิดสินค้าในระดับ 2 หลัก (CC) 4 หลัก (CTH) 6 หลัก (CTSH) 8 หลัก (CTHS,CTSHS) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือใช้เป็นเกณฑ์หลักในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าและเกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค 60% โดยใช้วิธีราคาซื้อขาย หรือ 50% โดยใช้วิธีต้นทุนสุทธิ เป็นเกณฑ์เสริม

(2.2) เกณฑ์มูลค่าเพิ่มหรือการกำหนดอัตราส่วนมูลค่าเพิ่ม (Value Added or Ad Valorem Percentages Criteria) คือ สินค้าจะได้รับการพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญหรือการแปรสภาพมากเพียงพอเมื่อสินค้านั้นถูกทำให้เพิ่มมูลค่าขึ้นในประเทศนั้นๆ จากการคำนวณทางบัญชีที่นำวัตถุดิบมาใช้ผลิตได้ถึงระดับที่กำหนดไว้โดยอัตราตามราคา ซึ่งอาจกำหนดให้มีปริมาณวัตถุดิบนำเข้าไปได้มากที่สุดเท่าใด (เป็นวิธีการหามูลค่าเพิ่มขึ้นทางอ้อม) หรือกำหนดปริมาณ

น้อยที่สุดของวัตถุดิบภายในประเทศ (เป็นวิธีการหามูลค่าเพิ่มขึ้นทางตรง) โดยไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงการจำแนกพิกัดศุลกากร ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เขตการค้าเสรีอาเซียนใช้เป็นเกณฑ์หลักในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า โดยใช้เกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในอาเซียน (ASEAN/Local Content) ร้อยละ 40

(2.3) เกณฑ์การกำหนดกระบวนการผลิต (Manufacturing or Processing Operation Criteria : MP) คือ สินค้าจะได้รับการพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญหรือการแปรสภาพมากเพียงพอเมื่อสินค้านั้นถูกนำไปผ่านกรรมวิธีการผลิตหรือกระบวนการที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ โดยไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงการจำแนกพิกัดศุลกากร ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เขตเศรษฐกิจยุโรปใช้เป็นเกณฑ์หลักในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า และเกณฑ์มูลค่าเพิ่มเป็นเกณฑ์เสริม

แต่อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด อาจจะมีการผสมผสานของเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นนี้ (combination of the above) ซึ่งจะใช้เฉพาะกรณีที่เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งเพียงอย่างเดียวไม่อาจใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของสินค้าจากวัตถุดิบที่ใช้ผลิตได้ โดยหลักเกณฑ์นี้เรียกว่า กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเฉพาะรายสินค้า (Product Specific Rule) ซึ่งเป็นการกำหนดเกณฑ์แหล่งกำเนิดของสินค้าแต่ละชนิดตามความเหมาะสม

2.2 หลักเกณฑ์เสริมในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า คือ หลักเกณฑ์ที่ช่วยทำให้การพิจารณากำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าได้ชัดเจนขึ้นและยังช่วยทำให้ได้แหล่งกำเนิดง่ายขึ้นในกรณีที่มีการใช้วัตถุดิบนำเข้าในการผลิตสินค้าด้วย ดังนี้

(1) เกณฑ์ขั้นต่ำ (De Minimis) คือ กฎที่อนุญาตให้ใช้วัตถุดิบนอกประเทศหรือนำเข้าในเปอร์เซ็นต์ขั้นต่ำ โดยไม่มีผลกระทบต่อแหล่งกำเนิด ซึ่งเกณฑ์ขั้นต้นนี้กำหนดขึ้นมาเพื่อผ่อนผันเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงการจำแนกพิกัดศุลกากร และเพื่อทำให้ง่ายขึ้นสำหรับสินค้าที่ใช้วัตถุดิบนอกประเทศซึ่งจะทำให้มีคุณสมบัติได้แหล่งกำเนิด ซึ่งในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ อนุญาตให้ใช้วัตถุดิบนอกประเทศหรือวัตถุดิบนำเข้าได้ไม่เกิน 7 % ของราคาซื้อขายสินค้าตามราคา FOB ส่วนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตเศรษฐกิจยุโรป อนุญาตให้ใช้วัตถุดิบนอกประเทศหรือวัตถุดิบนำเข้าได้ไม่เกิน 10 % ของราคาสินค้าโดยใช้ราคา ex-works แต่ในเขตการค้าเสรีอาเซียนไม่มีบทบัญญัติเกณฑ์ขั้นต่ำกำหนดไว้แต่ประการใด

(2) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสม (Cumulative Rule of Origin :CRO) คือ กฎที่อนุญาตให้ผู้ผลิตในประเทศสมาชิกตามความตกลงให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรนำวัตถุดิบนำเข้าจากอีกประเทศสมาชิกตามความตกลงให้สิทธิพิเศษฯ หรือจากประเทศสมาชิกอื่นที่มีใช้ประเทศสมาชิก มารวมกับวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วในประเทศของตนจนมีมูลค่าเป็นเปอร์เซ็นต์ครบตามที่ความตกลงกำหนด โดยยังถือว่าได้แหล่งกำเนิดเป็นของประเทศตนหรือไม่สูญเสีย

สิทธิพิเศษในสินค้าสำเร็จรูปนั้น ซึ่งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน กำหนดให้ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมทั้งหมด 40% (Full CRO) และแบบสะสมบางส่วน 20% (Partial CRO) ซึ่งอนุญาตให้นำมูลค่าทั้งหมดหรือมูลค่าบางส่วนของวัตถุดิบซึ่งได้จากประเทศสมาชิกหนึ่งมาคิดเป็นสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศ (local content) รวมกับมูลค่าวัตถุดิบของประเทศสมาชิกอีกประเทศหนึ่งซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้าจากวัตถุดิบเหล่านั้นได้ ส่วนในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือกำหนดให้ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมแบบทวิภาคี (Bilateral CRO) ซึ่งอนุญาตให้ประเทศสมาชิกหนึ่งสามารถใช้วัตถุดิบที่มีแหล่งกำเนิดในอีกประเทศสมาชิกหนึ่งได้ในฐานะเป็นวัตถุดิบที่มีแหล่งกำเนิดของประเทศตนหรือวัตถุดิบภายในประเทศเพื่อที่จะมีคุณสมบัติได้รับสิทธิพิเศษ และในเขตเศรษฐกิจยุโรปกำหนดให้ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมแบบทั้งหมด (Full CRO) ที่ใช้ระหว่างประเทศภาคีสมาชิกของความตกลงเขตเศรษฐกิจยุโรปด้วยกัน โดยถือว่าเป็นหนึ่งดินแดน (a single territory) ซึ่งจะต้องได้แหล่งกำเนิดในเขตเศรษฐกิจยุโรป และให้ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมแบบหลายฝ่าย (Diagonal CRO) ที่ใช้ระหว่างประเทศภาคีสมาชิกของความตกลงเขตเศรษฐกิจยุโรปกับประเทศสมาชิกของ the pan-European system ตามพิธีสาร 4 ว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้า และมาตรา 3 (the pan-European system of cumulation of origin) กล่าวคือ ประเทศสมาชิกเขตเศรษฐกิจยุโรปสามารถใช้สินค้าหรือวัตถุดิบที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศที่กำหนดไว้เฉพาะในมาตรา 3 ซึ่งมีใช้ประเทศสมาชิก โดยถือว่ามีแหล่งกำเนิดในประเทศที่ส่งออกหรือในฐานะเป็นวัตถุดิบภายในประเทศเพื่อที่จะมีคุณสมบัติได้รับสิทธิพิเศษภายใต้เขตเศรษฐกิจยุโรป

(3) วัตถุดิบชั้นกลาง (Intermediate Materials) คือ วัตถุดิบที่ถูกผลิตขึ้นโดยผู้ผลิตสินค้าและได้ใช้วัตถุดิบนั้นในการผลิตสินค้าสำเร็จรูปขั้นต่อไป ซึ่งอนุญาตให้ผู้ผลิตใช้วัตถุดิบชั้นกลางไม่ว่ากระบวนการผลิตขั้นใด โดยจะต้องนำมูลค่าของวัตถุดิบชั้นกลางที่ใช้ในการผลิตมาพิจารณากำหนดสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาคของสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ แต่ไม่มีกำหนดในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียนและในเขตเศรษฐกิจยุโรป

(4) วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Materials) คือ วัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิต การทดสอบหรือตรวจสอบสินค้าแต่ไม่ได้เป็นส่วนประกอบของสินค้า หรือใช้ในการบำรุงรักษา หรือเพียงแต่เป็นส่วนประกอบในขั้นตอนการประกอบสินค้าหรืออุปกรณ์ในการผลิต ซึ่งวัตถุดิบทางอ้อมดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาว่าเป็นวัตถุดิบที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศสมาชิกโดยไม่ต้องพิจารณาว่าวัตถุดิบดังกล่าวได้ผลิตขึ้นที่ใด โดยมูลค่าของวัตถุดิบทางอ้อมจะต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการทางบัญชีที่ยอมรับกันโดยทั่วไปซึ่งปรับใช้ในประเทศที่ผลิตสินค้านั้น ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการคำนวณตามเกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดทั้งในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิด

สินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือและในเขตเศรษฐกิจยุโรป แต่ไม่มีกำหนดในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน

(5) สินค้าและวัตถุดิบทดแทน (Fungible Materials) คือ วัตถุดิบที่สามารถใช้แลกเปลี่ยนเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้าและมีลักษณะสำคัญที่เหมือนกัน โดยการจะพิจารณาว่าสินค้าและวัตถุดิบทดแทนหรือใช้แทนกันได้นั้นมีแหล่งกำเนิดในประเทศภาคีหรือไม่ให้พิจารณาตามวิธีการบริหารสินค้าคงคลังโดยอยู่บนพื้นฐานมาตรฐานของหลักการหรือวิธีทางบัญชีสากล เช่น วิธีเฉลี่ย / LIFO / FIFO ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดใน กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตเศรษฐกิจยุโรป ไม่ได้บัญญัติไว้โดยตรงแต่กำหนดไว้ในเรื่องหลักการแบ่งแยกทางบัญชี ว่าวัตถุดิบที่มีลักษณะเหมือนกันและสามารถจะใช้แลกเปลี่ยนกันได้และได้รวมไว้ในสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งมีความยากลำบากที่จะแยกว่าเป็นวัตถุดิบในหรือนอกประเทศ ผู้ผลิตอาจจะร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรให้อนุญาตให้ใช้หลักการแบ่งแยกทางบัญชีซึ่งต้องอยู่บนพื้นฐานหลักการบัญชีทั่วไปของประเทศผู้ผลิตสินค้านั้น แต่ไม่มีกำหนดในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน

(6) อุปกรณ์ประกอบ ชิ้นส่วนสำรองและเครื่องมือ คือ อุปกรณ์ประกอบ ชิ้นส่วนสำรองและเครื่องมือที่จัดส่งมาพร้อมกับสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดและเป็นส่วนประกอบที่เป็นมาตรฐานของสินค้านั้น ให้ถือว่าอุปกรณ์ประกอบๆ นั้นมีแหล่งกำเนิดเช่นเดียวกับสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิด และไม่ให้นำมาประกอบการพิจารณาว่าวัตถุดิบทั้งหมดที่ไม่ได้แหล่งกำเนิดในประเทศภาคีซึ่งใช้ในการผลิตสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิดว่ามีการเปลี่ยนแปลงพิภคศุลกากรตามข้อกำหนดหรือไม่ แต่ถ้าสินค้านั้นอยู่ภายใต้เกณฑ์การใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค จะต้องนำมูลค่าของอุปกรณ์ประกอบๆ นั้นมาพิจารณาว่าเป็นวัตถุดิบที่ได้แหล่งกำเนิดหรือไม่ด้วย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดทั้งในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือและในเขตเศรษฐกิจยุโรป แต่ไม่มีกำหนดในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน

(7) การปฏิบัติต่อหีบห่อ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณากับหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้า คือ ในกรณีที่ประเทศสมาชิกมีข้อปฏิบัติในการแยกตัวสินค้าออกจากหีบห่อเพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินภาษีศุลกากร ประเทศสมาชิคนั้นอาจจะพิจารณาแหล่งกำเนิดของหีบห่อแยกต่างหากจากตัวสินค้า สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาจากประเทศสมาชิกอื่นก็ได้ แต่ในกรณีไม่มีข้อปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นใช้บังคับ ต้องถือว่าหีบห่อเป็นส่วนรวมเดียวกับสินค้าทั้งหมด และในกรณีเช่นนี้ จะไม่มีการพิจารณาถือว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหีบห่อที่จำเป็นสำหรับการขนส่งหรือเก็บรักษาสินค้านั้น เป็นการนำเข้าจากประเทศนอกภาคีอาเซียน แต่ในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือได้กำหนดบทบัญญัติในเรื่องการบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีก ซึ่งมีหลักเกณฑ์ว่าหีบห่อที่บรรจุวัตถุดิบหรือสินค้าเพื่อการขายปลีก ถ้าหีบห่อนั้นจำแนกพิภคศุลกากรเดียวกับสินค้าแล้วก็ไม่ต้องนำมาพิจารณาว่าวัตถุดิบนำเข้าผ่านเกณฑ์การเปลี่ยนแปลง

ศุลกากรหรือไม่ แต่ถ้าสินค้านั้นอยู่ภายใต้เกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค ราคาของ วัสดุที่ใช้ในการบรรจุให้นำมาพิจารณาเป็นวัตถุดิบที่ได้แหล่งกำเนิดหรือไม่ได้แหล่งกำเนิดเพื่อใช้ ในการคำนวณสัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค และบทบัญญัติในเรื่องการบรรจุหีบห่อเพื่อ การขนส่ง ซึ่งมีหลักเกณฑ์ว่า ไม่ให้นำหีบห่อที่บรรจุเพื่อการขนส่งมาพิจารณาแหล่งกำเนิดสินค้า

(8) เกณฑ์การปฏิบัติการหรือการผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อยหรือ แปรสภาพอย่างง่าย ๆ (Minimal Operations Criteria) ซึ่งไม่มีผลทำให้ได้แหล่งกำเนิดสินค้าอันถือเป็น ข้อยกเว้นของเกณฑ์การแปรสภาพอย่างเพียงพอหรือการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ ซึ่งเป็น บทบัญญัติที่กำหนดทั้งในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือและในเขต เศรษฐกิจยุโรป แต่ไม่มีกำหนดในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน

2.3 กฎว่าด้วยการตราส่งหรือขนส่งโดยตรง คือ จะต้องมีการส่งสินค้าจาก ประเทศภาคีสมาชิกผู้ส่งออก (ผู้ขอรับสิทธิ) ไปยังประเทศภาคีสมาชิกผู้นำเข้า (ผู้ให้สิทธิ) โดยตรง โดยไม่ผ่านอาณาเขตของประเทศที่สามที่มีใช่เป็นประเทศภาคีสมาชิกใดเลย เว้นแต่เป็นประเทศที่ ไม่มีทางออกทางทะเล หรือเป็นกรณีที่ส่งผ่านอาณาเขตของประเทศที่สามที่มีใช่เป็นประเทศภาคี สมาชิกเพื่อถ่ายลำหรือเก็บรักษาสินค้านั้นไว้ชั่วคราวโดยสินค้านั้นต้องไม่ถูกกระทำการอื่นใดใน ประเทศนั้นมากไปกว่าการขนถ่ายสินค้าขึ้นและลงหรือกระทำการอื่นใดที่จำเป็นแก่การเก็บรักษา สินค้าให้อยู่ในสภาพที่ดีเท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามหลักดินแดน

ภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน ใช้หลักตราส่ง หรือขนส่งโดยตรงหรือซื้อตรงส่งตรงจากประเทศสมาชิก เว้นแต่เป็นการถ่ายลำหรือการเก็บรักษา สินค้าให้อยู่ในสภาพดี /กฎ Back to Back Form D /กฎ Sale Invoice or Re-invoicing และการ แสดงสินค้าในงานแสดงสินค้า ส่วนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ ใช้หลักการขนส่งโดยตรง เว้นแต่เป็นการถ่ายลำหรือการเก็บรักษาสินค้าให้อยู่ในสภาพดี และใน กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตเศรษฐกิจยุโรป ใช้หลักการขนส่งโดยตรง เว้นแต่เป็นการถ่ายลำ หรือการเก็บรักษาสินค้าให้อยู่ในสภาพดี การเพิ่มมูลค่านอกเขตไม่เกิน 10 % ของราคา ex-works และการแสดงสินค้าในงานแสดงสินค้า

2.4 หลักฐานทางเอกสาร คือ ผู้ขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ต้องแสดง ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

โดยภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน กำหนดให้ใช้ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่ เรียกว่า “Form D” ซึ่งผู้ส่งออกจะต้องขอออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าต่อหน่วยงานราชการ ของประเทศสมาชิกผู้ส่งออกโดยต้องปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิด ภายใต้อาณัติของกฎว่าด้วยการใช้อัตราภาษีศุลกากรพิเศษที่เท่ากันของอาเซียน ส่วนภายใต้เขตการค้าเสรี

อเมริกาเหนือ กำหนดให้ใช้ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่เรียกว่า “Customs Form 434” ซึ่งผู้ส่งออกเป็นผู้รับรองและลงชื่อในใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ส่วนภายใต้เขตเศรษฐกิจยุโรป กำหนดให้ใช้ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่เรียกว่า “a Movement Certificate EUR.1” ซึ่งผู้ส่งออกจะต้องขอออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศสมาชิกผู้ส่งออกหรือใช้การสำแดงใบกำกับสินค้า (Invoice declaration) ซึ่งให้ผู้ส่งออกเป็นผู้สำแดงใบกำกับสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง และในกรณีที่ใช้วัตถุดิบนำเข้าในการผลิตสินค้าจะต้องสำแดงเอกสารอีกประเภทหนึ่ง คือ การสำแดงของผู้จัดหาวัตถุดิบ (Supplier’s declaration)

2.5 มาตรการศุลกากรในการพิสูจน์และการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ได้แก่ มาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้า มาตรการประสานและมาตรการที่ทำให้เกิดความเรียบง่ายของพิธีการศุลกากร ในส่วนของ AFTA ไม่ได้กำหนดชัดเจน แต่ได้กำหนดการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับ CEPT ส่วน NAFTA กำหนดชัดเจนในมาตรา 512 ข้อ 2 ว่าใน เท่าที่ปฏิบัติได้และเพื่อวัตถุประสงค์ของการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกัน ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศุลกากรให้เก็บรวบรวมและแลกเปลี่ยนสถิติการนำเข้าและการส่งออกสินค้า การประสานถึงเอกสารที่ใช้ในทางการค้าร่วมกัน การทำให้ข้อมูลได้มาตรฐาน การยอมรับข้อมูลระหว่างประเทศ ที่ถูกต้องและการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ และรวมถึงในการเก็บรักษาและการส่งต่อเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศุลกากร ส่วน EEA ปรากฏชัดเจนในมาตรา 21 (2) ของ EEA ว่า ประเทศภาคีจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางศุลกากรเพื่อให้มั่นใจว่าการปรับใช้กฎหมายศุลกากรได้อย่างถูกต้องและในมาตรา 21 (3) ของ EEA ที่ว่า ประเทศภาคีจะต้องทำให้เกิดความมั่นคงและขยายความร่วมมือด้วยเป้าหมายของการทำให้เกิดความเรียบง่ายในพิธีการสำหรับการค้าสินค้า โดยเฉพาะในขอบเขตของโครงการของประชาคมยุโรป และการปฏิบัติที่มีเป้าหมายเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าโดยได้กำหนดหน่วยงานที่มีอำนาจ หลักเกณฑ์และข้อยกเว้นในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าที่ เรียบง่ายไม่ซับซ้อน

2.6 มาตรการที่เกี่ยวกับการคืนอากร ซึ่งโดยส่วนใหญ่ในความตกลงที่ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจะกำหนดกฎหมายห้ามคืนอากรไว้ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ไม่อนุญาตให้คืนอากรสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้าจากประเทศที่มีใช้สมาชิกมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป กฎห้ามคืนอากรได้ถูกกำหนดไว้ในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือและในเขตเศรษฐกิจยุโรป แต่ในเขตการค้าเสรีอาเซียนไม่มีกฎหมายห้ามคืนอากรดังกล่าวกำหนดไว้ จึงมีผลทำให้ผู้ส่งออกที่ขอใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนสามารถขอคืนอากรสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้าจากประเทศที่มีใช้สมาชิกอาเซียนมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปแล้วส่งออกไปยังประเทศสมาชิกอาเซียนได้

2.7 องค์กรกำกับดูแล คือ องค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลการปรับใช้ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งควรจะต้องมีการกำหนดองค์กรกำกับดูแลที่ชัดเจนและแน่นอน โดยองค์กรกำกับดูแลใน AFTA คือ AFTA Council / SEOM /CCCA และ Task Force ROO ส่วน ใน NAFTA คือ คณะทำงานกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Working Group Rules of Origin) และ ใน EEA คือ คณะกรรมการร่วมเขตเศรษฐกิจยุโรป (Joint Committee EEA)

2.8 มาตรการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือ มาตรการที่กำหนดให้มีการร่วมมือและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในส่วนพิธีการศุลกากรตลอดจนการบริหารงานด้านศุลกากรทั้งหมด ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจถึงการปรับใช้ข้อตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของ AFTA ปรากฏในกฎข้อ 2 ของระเบียบปฏิบัติในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าสำหรับ CEPT-AFTA ว่า ประเทศสมาชิกมีหน้าที่ให้ความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าด้วย คือ ประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งให้ประเทศสมาชิกอื่นทุกประเทศทราบถึงชื่อและที่อยู่ของหน่วยราชการที่มีอำนาจในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า และตัวอย่างลายมือชื่อรวมทั้งตราประทับที่ใช้โดยหน่วยราชการดังกล่าว แต่ใน ส่วน NAFTA ปรากฏในมาตรา 512 โดยประเทศภาคีแต่ละประเทศจะต้องแจ้งประเทศภาคีอื่นทราบถึงการตัดสินใจ มาตรการ และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าและรวมถึงการตัดสินใจแหล่งกำเนิดสินค้าจากการตรวจสอบที่ปฏิบัติตามมาตรา 506 (1) ด้วย และใน EEA ปรากฏอยู่ในมาตรา 31 โดยให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศภาคีในแต่ละประเทศ ตลอดจน คณะกรรมการประชาคมยุโรป จะต้องกำหนดหรือจัดตัวอย่างตราประทับของสำนักงานศุลกากร ในการออกใบรับรอง EUR.1 และที่อยู่ของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบความถูกต้องของใบรับรอง EUR.1 และการสำแดงใบกำกับสินค้าให้แก่นัก และประเทศภาคีจะต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการบริหารงานด้านศุลกากร ในการตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของใบรับรอง EUR.1 และการสำแดงใบกำกับสินค้า หรือการสำแดงของผู้จัดหาวัตถุดิบ และความถูกต้องของข้อมูลที่ให้ด้วย

2.9 มาตรการระงับข้อพิพาท คือ หากเกิดข้อพิพาทขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด แหล่งกำเนิดสินค้า จะต้องมีการไกล่เกลี่ยและกระบวนการเกี่ยวกับการปรึกษาหารือที่มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม และมีความโปร่งใส โดยใน ส่วน AFTA คือ เริ่มต้นจาก ปรึกษาหารือระหว่างประเทศสมาชิกคู่พิพาท หากไม่สามารถตกลงกันได้ให้ส่งเรื่องให้ SEOM เป็นผู้วินิจฉัยต่อไปหรือใช้พิธีสารอาเซียนว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาท (ตามกฎข้อ 23) แต่ใน NAFTA คือ เริ่มต้นจากปรึกษาหารือระหว่างประเทศสมาชิกคู่พิพาท หากไม่สามารถตกลงกันได้

ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือวินิจฉัย และหากคณะกรรมการฯ ไม่สามารถแก้ไขข้อพิพาทได้อีก ประเทศภาคีคู่พิพาทอาจร้องขอให้จัดตั้งคณะลูกขุน (panel) เป็นอนุญาโตตุลาการ 5 คนให้ทำคำวินิจฉัยได้ (ตาม Chapter 20 ของ NAFTA) และใน EEA คือกรณีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ศุลกากร เสนอให้คณะกรรมการร่วมเขตเศรษฐกิจยุโรปเป็นผู้วินิจฉัย กับกรณีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ศุลกากรกับผู้นำเข้า ให้เป็นไปตามกฎหมายภายในของประเทศภาคีผู้นำเข้า (มาตรา 34 ของ EEA)

2.10 มาตรการทบทวนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า คือ มาตรการทบทวนแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า โดยกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงใหม่นี้จะกำหนดให้มีผลย้อนหลังไม่ได้ โดยในส่วนของ AFTA คือ มาตรการทบทวนแก้ไขเพิ่มเติมกฎแหล่งกำเนิดสินค้า ในกรณีมีความจำเป็นก็สามารถแก้ไขเพิ่มเติมได้เมื่อได้รับการร้องขอจากประเทศสมาชิกอาเซียน และการแก้ไขปรับปรุงนั้นได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีของเขตการค้าเสรีอาเซียน แต่ใน NAFTA มีหลักเกณฑ์ว่าประเทศภาคีจะต้องพิจารณาว่ากรณีที่ร้องขอให้มีการแก้ไขปรับปรุง Chapter 4 ว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้า จะได้รับการพิจารณาหากเป็นเรื่องการพัฒนาของกระบวนการผลิตหรือในเรื่องอื่นๆ ที่อาจจะยื่นข้อเสนอขอแก้ไขปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าซึ่งต้องมีเหตุผลสนับสนุนและการศึกษาวิจัยใดๆ ที่จะทำให้ประเทศภาคีอื่นพิจารณาและปฏิบัติการใดๆ ที่เห็นสมควรภายใต้ Chapter 5 ว่าด้วยกระบวนการหรือพิธีการศุลกากร และใน EEA มีหลักเกณฑ์ว่า การทบทวนครั้งแรกจะเกิดขึ้นก่อนสิ้นปีค.ศ. 1993 ผลของการทบทวนจะต้องมีขึ้นทุกๆ 2 ปี ซึ่งการทบทวนจะต้องอยู่บนพื้นฐานที่ประเทศภาคีดำเนินการตัดสินใจด้วยมาตรการที่เหมาะสม โดยได้กำหนดให้คณะกรรมการร่วมเขตเศรษฐกิจยุโรป เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการทบทวนแก้ไขเพิ่มเติมกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

2.11 หลักเกณฑ์ในการกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเหล็กและเหล็กกล้าและสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน กำหนดให้ใช้เกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในอาเซียน (ASEAN/Local Content) ร้อยละ 40 (ทั้งนี้ตามกฎข้อ 3)

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ กำหนดให้ใช้เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากรและเกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในภูมิภาค 60% โดยใช้วิธีราคาซื้อขาย หรือ 50% โดยใช้วิธีต้นทุนสุทธิ เป็นเกณฑ์เสริม (ทั้งนี้ตามมาตรา 401 และในภาคผนวก 401)

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตเศรษฐกิจยุโรป กำหนดให้ใช้เกณฑ์การกำหนดกระบวนการผลิตที่เพียงพอและเกณฑ์มูลค่าเพิ่ม (ทั้งนี้ตามมาตรา 5 และในภาคผนวก 2)

โดยหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอัญมณีและเครื่องประดับ ที่กำหนดให้ใช้เกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบในอาเซียนร้อยละ 40 นั้น ทำให้สินค้าเหล็กและเหล็กกล้า และอัญมณีและเครื่องประดับไม่ได้แหล่งกำเนิดในอาเซียน หรือไม่สามารถผลิตได้แหล่งกำเนิดในอาเซียน เนื่องจากต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศนอกอาเซียนแทบทั้งสิ้น ดังนั้น จึงเห็นว่าหลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าของอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าและอัญมณีและเครื่องประดับที่เหมาะสมควรใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญโดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดในระดับ 2 หลัก (CC) 4 หลัก (CTH) และ 6 หลัก (CTSH) ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการผลิตจริงในประเทศสมาชิกอาเซียน

กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนเป็นกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า ไม่ตกอยู่ภายใต้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้องค์การการค้าโลกที่บังคับใช้กับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไม่ให้สิทธิพิเศษทางการค้าและไม่อยู่ภายใต้บังคับหลักการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกอาเซียนล้วนแต่เป็นประเทศสมาชิกขององค์การการค้าโลก ดังนั้น การกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า จึงต้องอยู่ภายใต้ส่วนแนวทำความตกลงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าขององค์การการค้าโลก 2 : ปฏิญญาร่วมกันว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า (Annex 2 : Common Declaration with regard to Preferential Rules of Origin) ด้วย

ดังนั้น กล่าวโดยสรุป จากที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียนมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่เกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมในเขตการค้าเสรีอาเซียนยังมีวิธีการแสดงที่มาของแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่สอดคล้องกับหลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า กล่าวคือ ไม่สอดคล้องกับหลักความแน่นอน หลักการคาดการณ์ล่วงหน้าได้ หลักความโปร่งใส และหลักความโปร่งใส ทำให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ คือ ปัญหาทางการค้าและการผลิตภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอัญมณีและเครื่องประดับ เนื่องจากหากใช้เกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในอาเซียน ร้อยละ 40 จะทำให้อุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภทดังกล่าวไม่สามารถผลิตได้แหล่งกำเนิดในอาเซียน เพราะต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศนอกอาเซียนมากกว่าร้อยละ 60 รวมทั้งทำให้เกิดปัญหาเรื่องการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาการเปิดเสรีทางการค้า ซึ่งกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ไม่เป็นไปตามหลักการทั่วไปนั้นจะเป็นอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้รูปภาษี ปัญหาการเข้าสู่ตลาดอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เอื้อประโยชน์หรือดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ ปัญหาการจัดสรรการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือแหล่งวัตถุดิบอย่างไม่มีประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางการค้าขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเชื่อมโยงของการผลิตในภูมิภาค แต่ถึงแม้ว่าเกณฑ์การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าที่ศึกษาและวิเคราะห์ทั้งหมดจะมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน และแต่ละหลักเกณฑ์ก็มีทั้งข้อดีและ

ข้อเสีย ไม่มีเกณฑ์ใดที่สมบูรณ์แบบและไม่มีเกณฑ์ใดเพียงเกณฑ์เดียวที่ดีที่สุดในการปรับใช้ได้กับทุกกรณีหรือสินค้าทุกประเภท แต่การกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ก็ควรจะต้องอยู่บนพื้นฐานหลักการทั่วไปของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และอยู่บนพื้นฐานหลักการเฉพาะของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษทางการค้า โดยจะต้องอำนวยความสะดวกในทางการค้าระหว่างประเทศและไม่สร้างอุปสรรคในทางการค้า หากการกำหนดกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้ายิ่งเคร่งครัดมากเท่าไร จะยิ่งทำให้ปฏิบัติตามได้ยากซึ่งมีผลทำให้เกิดการสร้างปริมาณทางการค้าน้อยลงเท่านั้น แต่กลับกลายเป็นทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางการค้ามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากที่กล่าวมาแล้วว่าอาเซียนประกอบด้วยประเทศสมาชิกที่มีความแตกต่างหลากหลาย (Diversity) ในทุกๆ ด้าน การจะทำให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของอาเซียนดีขึ้น จะต้องกำหนดนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและกฎหมายรวมถึงมาตรการทางกฎหมายให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสมาชิกอาเซียนตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดในเรื่องแหล่งทรัพยากร หรือปัจจัยอื่นๆ ด้วย จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง AFTA ที่มีวัตถุประสงค์เปิดเสรีทางการค้าในเรื่องหลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าควรมีการบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญโดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากรเป็นกฎทางเลือกทั่วไปร่วมกับเกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบภายในอาเซียน 40% กับสินค้าทั้งหมดทุกรายการ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความแน่นอน หลักการคาดการณ์ล่วงหน้าได้ หลักความเป็นกลาง หลักความโปร่งใส โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าเกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า และอัญมณีและเครื่องประดับ ที่กำหนดให้ใช้เกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุดิบในอาเซียนร้อยละ 40 นั้น ทำให้สินค้าเหล็กและเหล็กกล้า และอัญมณีและเครื่องประดับไม่ได้แหล่งกำเนิดในอาเซียน หรือไม่สามารถผลิตได้แหล่งกำเนิดในอาเซียน เนื่องจากต้องพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบจากประเทศนอกอาเซียน ดังนั้น จึงเห็นว่าหลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าของอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าและอัญมณีและเครื่องประดับที่เหมาะสม ควรใช้เกณฑ์การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญโดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดศุลกากรในระดับ 2 หลัก (CC) 4 หลัก (CTH) และ 6 หลัก (CTSH) ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการผลิตที่แท้จริง

และในอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนควรส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำ กล่าวคือ ลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำ โดย

การตั้งโรงถลุงเหล็กขนาดเล็กเพื่อผลิตเหล็กถลุง ทดแทนการนำเข้าเศษเหล็ก และพัฒนาโรงถลุงเหล็กเพื่อผลิตเหล็ก กิ่งสำเร็จรูป รวมถึงหาพันธมิตรร่วมทุนกับผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่ระดับโลก ที่มีแหล่งวัตถุดิบ โครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดต้นทุนการผลิตด้วย สำหรับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับนั้น รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนควรเร่งให้ผู้ผลิตพัฒนากระบวนการผลิตให้เป็นไปตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน นับตั้งแต่การเสาะหาแหล่งวัตถุดิบที่ต้องนำเข้า สนับสนุนกระบวนการพัฒนาทั้งในด้านรูปแบบและเทคโนโลยี เพื่อรองรับความต้องการของตลาดสากล และสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมคือการสร้างความเชื่อมโยงภายในกลุ่มอุตสาหกรรมโดยการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพทางการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมโดยรวมได้ไม่ว่าจะเป็น การร่วมกันหาตลาดใหม่ เพิ่มอำนาจในการต่อรองกับหน่วยงานต่างๆ หรือการต่อรองราคากับผู้จัดหาวัตถุดิบหรือผู้ซื้อ รวมถึงผู้ประกอบการควรต้องปรับตัว หากพบว่าสินค้าของตนไม่สามารถได้แหล่งกำเนิดตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนแล้วก็จะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขโดยการใช้วัตถุดิบต้นทางที่มีในประเทศหรือประเทศสมาชิก รวมถึงปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตให้เข้าตามกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า หรือเพิ่มสัดส่วนการใช้วัตถุดิบในประเทศให้มากกว่าวัตถุดิบนำเข้า

2. การใช้หลักเกณฑ์เสริมในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมทั้งหมด (Full Cumulation 40%) และแบบสะสมบางส่วน (Partial Cumulation 20%) นั้น เห็นควรให้นำเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญโดยใช้เกณฑ์การเปลี่ยนพิภคอุตสาหกรรมมาใช้เป็นเกณฑ์การกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าด้วย เพราะสามารถตรวจหาประเทศต้นตอที่กระทำการหลบเลี่ยงแหล่งกำเนิดที่แท้จริง (Circumvention) ได้ อีกทั้งยังจะทำให้ประเทศสมาชิกทุกประเทศได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน แต่อย่างไรก็ตามสำหรับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมบางส่วน ยังไม่ควรนำมาใช้ในขณะนี้เพราะจะเป็นการจูงใจให้เกิดการหลบเลี่ยงแหล่งกำเนิดที่แท้จริงได้ง่ายและยังไม่มีกระบวนการตรวจสอบที่แน่นอนชัดเจน ซึ่งควรจะนำมาใช้บังคับต่อเมื่อมีกระบวนการตรวจสอบที่แน่นอนชัดเจนแล้ว และในกรณีที่มีความพร้อมที่จะใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมบางส่วนแล้ว เห็นควรให้มีการบัญญัติเพิ่มเติมกฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศสมาชิกผู้นำเข้าตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของแหล่งกำเนิดสินค้าในกรณีที่เกิดความไม่ถูกต้องในการใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าแบบสะสมบางส่วน รวมทั้งกำหนดให้ผู้ส่งออกระบุแหล่งที่มาและราคาของวัตถุดิบที่นำเข้าจากประเทศนอกภาคีอาเซียนด้วย

และควรบัญญัติเพิ่มเติมหลักเกณฑ์เสริมในการกำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าอื่นๆ ที่ยังไม่ มีบัญญัติไว้ในกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียนมาบัญญัติให้ชัดเจนทั้งใน

หลักเกณฑ์และค่านิยม อันได้แก่ บทบัญญัติเรื่องเกณฑ์ขั้นต่ำ วัตถุประสงค์ชั้นกลาง สินค้าหรือ วัตถุประสงค์ทดแทน วัตถุประสงค์ทางอ้อม อุปกรณ์ประกอบ ชิ้นส่วนสำรองและเครื่องมือ ทั้งนี้เพื่อใช้ ประกอบการพิจารณากำหนดแหล่งกำเนิดสินค้าให้ชัดเจนขึ้นและกำหนดให้นำหลักการบัญชีที่เป็น ที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (the Generally Accepted Accounting Principles) ซึ่งปรับใช้ในประเทศ ที่เป็นผู้ผลิตสินค้านั้นมาใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการคำนวณตามเกณฑ์สัดส่วนการใช้วัตถุประสงค์ ภายในอาเซียน รวมทั้งบทบัญญัติในเรื่องเกณฑ์การผ่านกระบวนการเพียงเล็กน้อย เพื่อป้องกัน และทำให้การหลบเลี่ยงแหล่งกำเนิดสินค้าที่แท้จริง (Circumvention) ได้ยากขึ้นและบทบัญญัติ ห้ามสินค้ากร เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ใช้วัตถุประสงค์ที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศสมาชิกอาเซียนมากกว่า ที่จะนำเข้าวัตถุประสงค์จากประเทศนอกภาคีอาเซียนมาใช้ในการผลิตสินค้าแล้วมาขอคืนอากร อันจะ ก่อให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมในตลาดภายในประเทศภาคีสมาชิกและทำให้การกำหนด แหล่งกำเนิดสินค้าได้แน่นอนขึ้น

3. เพื่อให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียน รัฐบาลของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศควรจะต้องประสานความร่วมมือกันภายใต้เขตการค้าเสรี อาเซียนโดยการปรับใช้กลยุทธ์ต่างๆ อันได้แก่ การดำเนินการในทางเศรษฐกิจมหภาคให้มี เสถียรภาพอย่างรอบคอบและรับผิดชอบต่อนโยบายการคลัง การเงินและอัตราแลกเปลี่ยน และ การดำเนินการในทางเศรษฐกิจจุลภาคโดยเน้นนโยบายการเปิดเสรีทาง การค้าโดยส่งเสริมการ นำเข้าส่งออก เร่งลดภาษีศุลกากรในประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศให้ใกล้เคียงกันหรือมี อัตราเดียวกัน ลดอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้รูปภาษีและเน้นนโยบายการแข่งขันอย่างเป็นธรรม โดย ใช้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าเป็นเครื่องมือในการเปิดเสรีทางการค้าการแข่งขันอย่างเป็นทางการ และเป็นธรรม และการเข้าสู่ตลาด ซึ่งอาเซียนควรจะต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้ มีความมั่นคงขึ้นและไม่ซับซ้อนหรือไม่เคร่งครัดจนเกินไป เพื่อให้กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า มีความชัดเจน ความเป็นกลาง ความโปร่งใส ความแน่นอนและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ อันจะเป็นพื้นฐานที่จะช่วยทำให้การเข้าสู่ตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดึงดูดการลงทุนทางตรงจาก ต่างประเทศ รวมทั้งเป็นการสนับสนุนต่อการเจริญเติบโตของความเชื่อมโยงในการผลิตระหว่าง ประเทศและเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าในภูมิภาคด้วย และจะต้องสนับสนุนให้มีการวิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า เพื่อทบทวนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้าให้สอดคล้องกับกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า ภาคอุตสาหกรรมอย่างแท้จริงอันจะส่งผลเป็นการจัดสรรการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรจะต้องกำหนดองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลการปรับใช้กฎว่าด้วย แหล่งกำเนิดสินค้าที่ชัดเจนและแน่นอน และในส่วนมาตรการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกัน

และกันในทางศุลกากร ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในส่วนพิธีการศุลกากรตลอดจนการบริหารงานด้านศุลกากรทั้งหมด ทั้งนี้ เพื่อทำให้มั่นใจถึงการปรับใช้หรือการบังคับใช้ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและโปร่งใส

5. มาตรการศุลกากรในการพิสูจน์และการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เห็นควรให้คงระบบหรือรูปแบบการรับรองโดยหน่วยราชการของประเทศภาคีสถิตผู้ส่งออกเป็นผู้มีอำนาจในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า แต่ให้นำระบบเทคโนโลยีหรืออิเล็กทรอนิกส์มาช่วยในขั้นตอนการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งเป็นระบบการทำงานแบบไร้กระดาษ มีการเชื่อมโยงการจัดส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการประเมินความเสี่ยงหรือในการตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้า และประเทศสมาชิกควรส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ในเรื่องกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้แก่ผู้ผลิตผู้ประกอบการหรือผู้ส่งออกได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง จึงจะสามารถได้รับประโยชน์จากการใช้ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้านั้น และในส่วนมาตรการศุลกากรในการตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งกำเนิดสินค้า ควรจะให้มีการจัดตั้งองค์กรกลางเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบแหล่งกำเนิดสินค้าในกรณีมีเหตุอันควรสงสัย เช่น จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยกฎแหล่งกำเนิดสินค้าขึ้นมาทำหน้าที่ดังกล่าว เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเพื่อหลีกเลี่ยงข้อพิพาท ที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าที่อาจจะเกิดขึ้นได้ง่าย หากให้แต่ละประเทศตรวจสอบกันเอง และควรบัญญัติเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ในเรื่องคำวินิจฉัยแหล่งกำเนิดสินค้าล่วงหน้า (Advance Ruling on Origin) มาใช้บังคับเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า รวมทั้งควรกำหนดให้ชัดเจนถึงเรื่องการระงับหรือการปฏิเสธการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร การให้สิทธิผู้ส่งออกในการทบทวนและอุทธรณ์ในเรื่องการระงับหรือการปฏิเสธการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรที่เกี่ยวกับสินค้าที่ประเทศผู้นำเข้าเห็นว่าไม่ได้แหล่งกำเนิดในอาเซียน และเพื่อให้เกิดสภาพบังคับของกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าควรกำหนดบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญาแก่ผู้ส่งออกที่กระทำความผิดหรือหลบเลี่ยงแหล่งกำเนิดสินค้าที่แท้จริงด้วย

6. มาตรการการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าให้นำพิธีสารอาเซียนว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาทอาเซียนฉบับใหม่มาใช้บังคับอย่างจริงจัง ซึ่งจะมีผลทำให้การระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ รวดเร็ว เสมอภาค และโปร่งใสมากยิ่งขึ้น